

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 70.592/3
van 29 december 2021

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘over de
Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap’

Op 1 december 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘over de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 21 december 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 december 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe de toekenning van de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap nader te regelen. Zo wordt de Vlaamse minister bevoegd voor de cultuur (hierna: de minister) gemachtigd om de Cultuurprijzen jaarlijks toe te kennen (artikel 2 van het ontwerp) aan natuurlijke personen of organisaties (artikel 3). Voor de Cultuurprijs voor Roerend Erfgoed en Immaterieel Erfgoed (artikel 4) en voor de Cultuurprijs voor Algemene Culturele Verdienste (artikel 5) gelden evenwel specifieke regels. Voorts worden de criteria bepaald voor de toekenning van de prijzen in kwestie (artikelen 6 tot 9) en wordt de toekenningsprocedure geregeld (artikelen 10 tot 21).

Het te nemen besluit vervangt het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2016 ‘betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap’, dat wordt opgeheven (artikel 22). Het te nemen besluit treedt in werking op 1 januari 2022 (artikel 23).

RECHTSGROND

3. Het ontwerp vindt in beginsel rechtsgrond in de artikelen 3 en 4 van het decreet van 20 december 2013 ‘betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap’. In die bepalingen wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om het aantal laureaten, de waarde, het moment van de uitreiking, de criteria en de procedure voor de toekenning van de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap te bepalen.

Voor artikel 18 van het ontwerp kan een beroep worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Vlaamse Regering beschikt op grond van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, gelezen in samenhang met artikel 4 van het decreet van 20 december 2013.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

4. In artikel 2 van het ontwerp wordt de minister gemachtigd om de in die bepaling vermelde Cultuurprijzen toe te kennen.

De Cultuurprijzen die kunnen worden uitgereikt, worden evenwel reeds bepaald in artikel 2 van het decreet van 20 december 2013.

Het overnemen in een lagere regeling van bepalingen van een hogere regeling dient te worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in de lagere regeling opgenomen voorschrift en kan ze inzonderheid aanleiding ertoe zijn dat later uit het oog verloren wordt dat alleen de hogere regelgever het betrokken voorschrift kan wijzigen. Het overnemen van decretale bepalingen in een besluit van de Vlaamse Regering kan dan ook alleen maar worden gedoogd in zoverre zulks noodzakelijk is voor de leesbaarheid van het besluit, in welk geval een uitdrukkelijke verwijzing naar de betrokken decreetsbepaling het aangewezen middel zal zijn om de aard van de betrokken bepaling herkenbaar te houden (“Overeenkomstig artikel ... van het decreet van ...”).

In dit geval is die overname niet noodzakelijk en kan ermee worden volstaan te bepalen dat de minister jaarlijks de Cultuurprijzen bedoeld in artikel 2 van het decreet van 20 december 2013 toekent.

Artikel 7

5. Naar luid van artikel 7, tweede lid, van het ontwerp kunnen, in afwijking van hetgeen in het eerste lid van dat artikel wordt bepaald, voor de Cultuurprijs voor Algemene Culturele Verdienste het ruimere oeuvre of de vroegere prestaties van een laureaat in rekening worden gebracht.

Hieromtrent om toelichting gevraagd, verklaarde de gemachtigde dat die bepaling als volgt moet luiden:

“In afwijking van de periode, vermeld in het eerste lid, wordt voor de Cultuurprijs voor Algemene Culturele Verdienste, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 20 december 2013, het hele oeuvre of de vroegere prestaties in rekening gebracht.”

Hiermee kan worden ingestemd.

Artikel 8

6. Naar luid van artikel 8, 2°, van het ontwerp komen een natuurlijke persoon of een organisatie die bijzondere verdiensten heeft geleverd aan het huidige landschap of aanbod, in aanmerking voor een nominatie.

Volgens de gemachtigde moet er evenwel worden gewag gemaakt van “een bijzondere bijdrage” (in plaats van “bijzondere verdiensten”).

Hiermee kan worden ingestemd, al rijst de vraag of in de artikelen 7, eerste lid, en 9, van het ontwerp het woord “verdiensite” dan ook niet moet worden vervangen door het woord “bijdrage”.

Artikel 11

7. Naar luid van artikel 11 van het ontwerp wordt de Publiekprijs uitgereikt in samenwerking met de mediapartner(s) waarmee op dat moment een overeenkomst bestaat.

Gevraagd wat wordt bedoeld met “de mediapartner(s)” en waarom de aanwijzing van die partner(s) niet nader wordt geregeld, antwoordde de gemachtigde:

“Artikel 11 is zo geformuleerd omdat het niet altijd op voorhand vastligt wie de mediapartner(s) zullen zijn. Dat kan dit jaar Knack zijn, maar volgend jaar De Standaard. Afhankelijk van de mediapartner kunnen ook de procedures voor toekenning aangepast worden. De Publieksprijs wordt in het leven geroepen om de scope van de Cultuurprijzen te verbreden. We hopen ook de naamsbekendheid rond de Ultimas naar een hoger niveau te tillen. De samenwerking met een mediapartner is daarvoor een sterke troef. Het is dus echt een prijs van het publiek, waar geen klassieke jurering aan te pas komt.”

Er zou duidelijker moeten worden omschreven wat wordt bedoeld met een “mediapartner”, en de procedure om die mediapartner aan te duiden, moet nader worden bepaald, waarbij er moet worden op toegezien dat alle mediaondernemingen over gelijke kansen beschikken om als mediapartner te worden aangewezen.

Voorts zou ook de procedure voor de toekenning van de Publiekprijs, en met name de wijze waarop het publiek zal worden betrokken bij de toekenning van die prijs, nader moeten worden geregeld.

Artikel 18

8. In artikel 18, derde lid, van het ontwerp wordt gewag gemaakt van “de gezondheidsindex”. Met dat begrip wordt verwezen naar het indexcijfer dat wordt berekend en toegepast conform artikel 2, §§ 1 of 2¹, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ‘ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van ’s lands concurrentievermogen’. Dit zou in het ontwerp moeten worden gepreciseerd.

Artikel 23

9.1. Naar luid van artikel 23 van het ontwerp treedt het te nemen besluit in werking op 1 januari 2022. Gevraagd of in het licht van de datum waarop dit advies wordt gegeven, de datum van inwerkingtreding van het te nemen besluit zou worden aangepast, liet de gemachtigde weten dat “we de datum van 1 januari 2022 wensen te behouden”.

Bijgevolg zal het te nemen besluit waarschijnlijk met terugwerkende kracht in werking treden.

¹ Als de afgevlakte gezondheidsindex wordt bedoeld.

9.2. In dat verband moet worden opgemerkt dat het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten slechts toelaatbaar is ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen worden toegekend of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast. Enkel indien de retroactiviteit van de ontworpen regeling in één van de opgesomde gevallen valt in te passen, kan deze worden gebillijkt.

Gevraagd naar een verantwoording voor de terugwerkende kracht in het licht van het voorgaande, antwoordde de gemachtigde:

“Artikel 3 van het decreet van 25 juni 2021 tot wijziging van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap bepaalt ‘Dit decreet is van toepassing op de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap die vanaf 1 januari 2021 worden toegekend.’

We hebben ons gealigneerd op het decreet.”

Gelet hierop kan de terugwerkende kracht worden aanvaard. In artikel 23 van het ontwerp moet dan wel worden geschreven dat het te nemen besluit “uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2022”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Wilfried VAN VAERENBERGH